

**TALOUSPOLIITTINEN LINJA
VUOSIKSI 1995 - 1999**

Keskeisin tavoite tulevalla vaalikaudella on työttömyyden olennainen vähentäminen ja valtion velkaantumisen pysäyttäminen. Tämä vaatii sitoutumista koko vaalikauden mittaiseen **talous- ja työllisyysohjelmaan**. Tavoitteeseen päästään linjauksella, johon lukeutuvat valtiontalouden kustannussäästöt, taloudellisen kasvun ja kilpailukyvyn edellytysten parantaminen, tuloverotuksen keventäminen, työn tekemisen ja yrittämisen arvostuksen nostaminen. Merkittävimmän lähtökohdan tälle työlle antaa Tasavallan presidentin työllisyystyöryhmän raportti.

Talouden perusta kuntoon

Kokoomuksen talousohjelman **kolme perustekijää** ovat:

1. Valtiontalouden velkaantuminen pysäytetään. Tavoitteiden turvaamiseksi tarvitaan vahva poliittinen sopimus (esim. takuulaki), joka takaa, että
 - velan BKT-osuus käännetään laskuun
 - vaalikaudella tehdään etupainotteisesti rakenteellisia, uusia säästöjä 16 - 18 miljardilla markalla
 - menojen arvon täysimääräisistä inflaatiokorotuksista pidättäytyään
2. Tuloverotusta ja marginaaliveroa alennetaan asteittain koko vaalikauden ajan kaikilla tulotasoilla.
3. Työn tekemistä, työllistämistä ja yrittämistä kannustetaan. Tuloloukut puretaan parantamalla verotuksen ja sosiaalisten tulonsiirtojen yhteensovitusta.

Näiden tavoitteiden yhtäaikaisesta toteuttamisesta riippuu valtion **talouden tervehdyttäminen, työttömyyden alentaminen sekä hyvinvoinnin tulevaisuus**.

Ilman valtiontalouden rakenteellista uudistamista **talouskasvu** uhkaa jäädä tuntuvasti oletettua lyhyemmäksi ja pienemmäksi. Talouden kasvu on paitsi kestävä työllisyyden ja hyvinvoinnin niin myös talousuudistuksen tae. Kasvu edellyttää osaltaan johdonmukaista toimintaa **matalan inflaatio-tavoitteen** toteuttamiseksi.

Tuotantokyky on laman aikana useilla aloilla rapautunut, eikä se enää vastaa, etenkin vientiteollisuudessa, kasvanutta kysyntää. Työllisyyden edistämiseksi ja vakaan talouskehityksen turvaamiseksi **investointiastetta** on nostettava merkittävästi. Tämän edellytyksenä on **korkotason** pitäminen

riittävän alhaisena, jonka yhteydessä myös inflaatio- ja palkkakehityksen tason on oltava maltillinen. Myös valtiontalouden alijäämän rahoituksessa tulee ottaa huomioon sen mahdolliset vaikutukset korkotasoon.

Kilpailukyvyn tulee säilyä hyvänä. Tämä edellyttää erityisesti huolehtimista viennin edellytyksistä, jolloin turvataan hyvä vaihtotasekehitys. Uusia työpaikkoja syntyy erikoisosaamista edellyttävillä toimialoilla, jotka lisäävät verkottumisen kautta työpaikkoja teollisuuden ohella myös palvelu- ja alihankinta-aloille. Erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten riskirahoituksen edellytyksiä ja kansainvälistymistä on kannustettava.

Valtionyhtiöiden omistus pohjan laajennuksia on jatkettava.

Suomen EU-jäsenyys on myönteinen tekijä talouden ja työllisyyden kehitykselle. Kasvun vauhdittamisessa olennaisia ovat myös ulkomaiset investoinnit Suomeen. Sitoutuminen **EMU-tavoitteiden** toteuttamiseen merkitsee tasapainoisempaa budjettitaloutta sekä matalampaa korko- ja inflaatiokehitystä, mikä vakauttaa taloudenpitoa ja antaa tulevaisuudessa voimavaroja hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Valtion velka hallintaan

Valtion velkaantumisvauhti on edelleen nopeata, vaikka myös veroaste on korkea. Valtiolla on velkaa vuoden 1995 lopussa noin 370 mrd. markkaa. Korkomenot ovat noin 25 mrd. markkaa. Velkaantuminen on johtanut siihen, että valtio on yhä riippuvaisempi ulkomaisista sijoittajista ja rahoittajista.

Budjettialijäämä ei ole suhdanneluonteista vaan **rakenteellista**. Alijäämä ei siten poistu taloudellisen tilanteen elpymisestä eikä sitä voida kattaa muutoin kuin menoleikkauksilla. Säästöt ovat välttämättömiä talouden tervehdyttämiseksi ja hyvinvoinnin turvaamiseksi tulevaisuudessa.

Työllisyystilanteen parantumisesta ja EU-jäsenyyssiirtymääjän maksu-keventymisestä huolimatta valtion menojen tulee aleta runsaalla 20 mrd. markalla vuoteen 1999 asti verrattuna kuluvan vuoden tasoon.

Rakenteellisia säästöjä on tehtävä mm. velan korkomenojen ja hintojen nousun johdosta. Niistä likimäärin puolet on toteutettava jo vuonna 1996.

Pidättyvän budjettipolitiikan varmistamiseksi tarvitaan erityinen takuulaki tai vahva poliittinen sopimus **menokaton** asettamiseksi.

Yksivuotisia säästölakeja (12 mrd. mk) on **jatkettava** koko vaalikaudella. Kokonaisarviossa on otettava edelleen huomioon tehtävät veroratkaisut.

Harmaan talouden ja tukimuotojen väärinkäytösten kitkeminen sekä **talouden dynamiikka** antavat osaltaan lisää väljyyttä budjettiraameihin.

Säästöjen kohdentuminen

Kokoomuksen lähtökohtana on, että koulutuksen, tutkimuksen ja ympäristön osalta kysymys on tulevaisuuteen panostamisesta; nykyiset voimavarat on säilytettävä. Yleiseen turvallisuuteen tarvittavat resurssit on myös taattava.

Seuraavalla vaalikaudella kustannussäästöjä joudutaan tekemään etenkin valtion siirtomenoissa sosiaaliturvaan, palveluihin ja avustuksiin sekä elinkeinotukiin. **Hallinnon** keventämistä on jatkettava etenkin keskusvirastojen ja väliportaan osalta. Menosäästöjä hallinnossa voidaan tehdä noin 2 prosenttia vuodessa.

Eläketurvan varmistamiseksi myös tulevaisuudessa tarvitaan säästöjä sekä työ- että kansaneläkkeissä. Työeläkemaksun nousupaineita on hillittävä keskimääräistä eläkkeellejäämisikää nostavilla toimenpiteillä. Eläkepalkan, eläkeindeksin ja työttömyysaikaisen eläkeoikeuden määräytymisperusteita arvioidaan parhaillaan. Yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja on nostettava 60 vuoteen. Kansaneläkkeen pohjaosan eläkevähenteisyys on toteutettava.

Uudistukset tulee toteuttaa siten, että lakisääteisen työeläketurvan perustehtävät, mm. tavoitetaso, turvataan. Eläkkeellä jo olevien etuuksiin ei kosketa. Omaehtoiset eläkejärjestelyt täydentävät tarvittaessa eläketurvaa.

Työttömyysturvassa on toteutettava kokonaisuudistus. Muun muassa turvan pituutta ja sen tasoa tietyn työttömyysajan jälkeen on arvioitava uudelleen. Muutokset eivät koske nyt maksussa olevia etuuksia. Työttömyysturvan aktivoivia elementtejä - mm. työmarkkinatuessa - on korostettava. Työttömyysturvan rahoituksen on oltava pitävä kaikissa taloudellisissa olosuhteissa.

Valtion rahoittamissa palveluissa ja sosiaalisissa tulonsiirroissa on lisättävä tehokkuutta ja kohdentumistarkkuutta. Yhteiskunnan on turvattava ja tarvittaessa itse tuotettava peruspalvelut. Muutoin julkiset palvelut on altistettava kilpailulle yhä yleisemmin. Yksityisiä palveluntuottajia ja järjestöjä on hyödynnettävä nykyistä enemmän.

Kuntien valtionosuuksia on leikattava uusittavan kantokykyluokitusjärjestelmän pohjalta siten, että samanaikaisesti edistetään kuntien yhteistyötä ja palkitaan hyvin hoidetusta kuntataloudesta. Valtionosuuksien vähentämisen yhteydessä on vastaavasti vähennettävä lakisääteisiä tehtäviä lisäämällä norminpurkua. Kuntien valtionosuuksia leikataan noin 4 prosenttia vuodessa. Kuntien tilannetta helpottaa verotulojen kasvu 6 - 8 prosentilla vuodessa.

Lapsiperheiden asema on otettava selkeäksi painopisteeksi. Toimenpiteet heidän tilanteensa parantamiseksi tiivistyvät verotusratkaisuihin ja tulo-loukkujen purkamiseen. Päivähoitomaksujen on määräydyttävä lineaarisesti nettotuloista. Päivähoidon hoitosetelijärjestelmä lisää osaltaan valinnaisuutta päivähoidossa. Lapsilisien nykytasoon ei kosketa.

Vähimmäisturvassa on lisättävä kannustavuutta.

Elinkeinoissa maatalouden tukijärjestelmää on uudistettava yritysluonteen lähtökohdista. Työllistämistuissa on jatkettava tukimuotojen

kokoamista. Teollisuus- ja palveluelinkeinojen tukia on karsittava niin, että tukimuodoiksi jäävät teknologiatuki sekä riskirahoitus-, markkinointi- ja innovointituet. Elinkeinotukien päällekkäisyydet on poistettava ja niiden mitattavuutta ja vastikkeellisuutta on lisättävä.

Jotta velkaantuminen saadaan käännettyksi pysyvästi laskuun, tarvitaan rakenteellisia säästöjä 16 - 18 mrd. markan verran. Samanaikaisesti on pidättäydyttävä menojen arvon täysimääräisistä hintapaineiden aiheuttamista korotuspaineista. Lisäksi toteutetaan aiemmin sovitut 12 mrd. markan säästöt.

Rakenteelliset säästöt	mrd. mk
- kuntien valtionosuudet	6
- palvelutuotannon tehostaminen ja palvelujen rakenne	
- maatalouden reaaliset säästöt (jo sovittujen lisäksi)	1,5
- elinkeinotuet	2
- teollisuus-, palvelu- ja työllisyysper. tuet	
- eläkkeet	1
- em. eläkepoliittiset toimenpiteet alkavissa eläkkeissä	
- työttömyysturva	2 - 2,5
- em. toimenpiteet uusissa työttömyystilanteissa	
- hallinto	1,5 - 2
- hallinnon moniportaisuuden keventäminen	
- erilaisten valtion rahoitusosuuksien alentaminen	1 - 2
- sosiaalisten tulonsiirtojen ja verotuksen parempi yhteensovitus	1

Verotusta on alennettava

Veropolitiikan tavoitteena tulee olla työnteen ja työllistämisen kannustaminen, talouden terveen kasvun tukeminen ja verotuksen saattaminen rakenteeltaan ja tasoltaan eurooppalaisittain kilpailukykyiseksi. Veropolitiikan liikkumavaraa pienentää suuri valtiontalouden vaje. Tavoitteena on liikkumavaran suuntaaminen **työn verotuksen keventämiseen**.

Ansiotulojen verotusta on alennettava koko vaalikauden mittaisella **ohjelmalla**, jonka tavoitteena on veroprosenttien alentamisen ohella lisätä työn

tekemisen kannustintekijöitä purkamalla tuloloukkuja. Palkkaverotuksen alentaminen parantaa osaltaan työllisyyttä ja vahvistaa siten veropohjaa. Ohjelman rahoittamiseksi Kokoomus on valmis harkitsemaan myös pääomatulojen ja arvonalisäveron veroprosenttien lievää korotusta sekä ympäristöverotuksen kokonaisuutta. Alennukset pitää rahoittaa pääsääntöisestä säästöillä eikä muiden veromuotojen korotuksilla.

Eduskunnan tulee sitoutua samanaikaisesti vaalikauden alussa valtion menokehysten kanssa työn tekemisen verotuksen uudistukseen, jolla alennetaan ansiotulojen veroprosentteja asteittain joka vuosi kaikissa tuloluokissa. Taloudellisen laskusuhdanteen aikana käyttöön otetuista suhdannekuoroista veronkiristyksistä on luovuttava välittömästi. Kunakin vuonna tehdään tuloverotuksessa prosenttiyksikön marginaaliveron alennus kaikissa tuloluokissa, jolloin marginaalivero on vuonna 1999 kaikissa tuloluokissa vähintään 4 prosenttiyksikköä vuotta 1995 alempana. Koska meno- leikkaukset tehdään etupainotteisesti, budjetti pysyy tasapainoisena.

Työn tekemisen ja teettämisen edellytyksiä parannettava

Vero- ja sosiaaliturvajärjestelmiä on kehitettävä niin, että työn tekeminen ja yrittäminen parantavat aina taloudellista tilannetta. Sosiaalietuuksien, asiakasmaksujen, ansiotulojen kasvun ja verotuksen on muodostettava kokonaisuus, joka kannustaa työn tekemiseen ja estää tuloloukkujen syntymisen. Erityisesti on pienennettävä nk. verokiilaa - työntekijän työllistämistä aiheutuvien työvoimakustannusten ja käteen jäävän palkan välistä erotusta.

Työelämän joustavuutta on lisättävä ensisijaisesti paikallista sopimista lisäämällä. Lähtökohtana on, että työntekijän ja työnantajan välisin sopimuksin tarpeiden mukaisesti on mahdollisuus poiketa työehtosopimuksesta. Tämä olisi erityisen merkittävää pienille ja keskisuurille yrityksille. Työntekijöiden asema tasavertaisena sopijapuolena on turvattava eikä heidän vähimmäisturvaansa saa vaarantaa.